

SENIORZY DLA KLIMATU

Realizacja zielonych inicjatyw senioralnych w Legnicy

2024

Fundacja Ekologiczna "Zielona Akcja"

Legnica to miasto z długoletnią historią, przed wojną znane z pięknej starej zabudowy tonącej w zieleni oraz jednego z piękniejszych założeń parkowych Dolnego Śląska zaprojektowanego przez Edwarda Petzolda. Niegdyś przed legnickimi kamienicami zlokalizowane były niewielkie ogródki pielęgnowane pieczołowicie przez mieszkańców. Jeszcze po wojnie w wielu miejscach przetrwały, jednak w latach 70 i 80 i 90 zdewastowane i zdeptane przestały stanowić ozdobę starej zabudowy. Zieleni w mieście zanika na rzecz kolejnych osiedli, rozbudowy ulic, masowej wycinki drzew bez nasadzeń kompensacyjnych, betonowanie powierzchni pod nowe parkingi. Każdego roku tracimy tereny zielone na rzecz powierzchni nieprzepuszczalnych w naszym mieście.

Zgodnie z wieloletnimi prognozami klimatycznymi dla Polski rośnie częstotliwość fal upałów, wysokich temperatur, czas trwania i występowania długotrwałych suszy, które na terenie miast powodują wysychanie zieleni i zamieranie drzew. Te negatywne zjawiska można łagodzić poprzez retencjonowanie wody deszczowej i zwiększanie powierzchni terenów zielonych – nasadzeń krzewów, drzew, bylin, pnączy, traw, które zatrzymują wodę i chłodząco oddziałują na betonowe otoczenie.

Przyjazna przestrzeń publiczna i przestrzeń zielona, zachęca do wychodzenia z domu i włączania się w życie społeczne lokalnej wspólnoty. Zieleni w mieście pełni bardzo ważne funkcje: obniża temperaturę powietrza, retencjonuje wodę, obniża poziom hałasu, poprawia estetykę przestrzeni, pełni pozytywne oddziaływanie zdrowotne. Te funkcje są szczególnie ważne w aspekcie zmian klimatycznych, w ramach których wzrasta nasilenie zjawisk ekstremalnych tj. długotrwałe upały, susze czy deszcze nawalne, szczególnie mocno oddziałują na osoby starsze w mieście.

Lokalne zielone nasadzenia w mieście to zdecydowanie niedoceniany element miejskiej przestrzeni, który skutecznie ogranicza zjawisko miejskiej wyspy ciepła, dając cień i czyniąc upalne dni bardziej znośnymi.

W odpowiedzi na tą sytuację Fundacja Ekologiczna „Zielona Akcja” przygotowała projekt, w ramach którego wspierała 5 grup senioralnych w planowaniu i wdrażaniu działań społecznych dla klimatu. W projekcie wzięli udział:

Legnicki Uniwersytet III Wieku

Dom Dziennego Pobytu przy ul. Moniuszki

Klub Seniora „Kopernik”

Rodzinne Ogrody Działkowe „Pod Pająkiem”

Koło botaniczne UTW.

Fundacja Ekologiczna „Zielona Akcja”
al. Orła Białego 2, 59-220 Legnica

www.zielonaakcja.pl

Działania w Projekcie:

Warsztaty planowania zielonych inicjatyw

Wyjazd studyjny do Wrocławia

Szkolenie w Świeradowie

Zaangażowanie osób starszych zaowocowało powstaniem 5 zielonych inicjatyw w Legnicy:

1

Cisowy parkan

przy Legnickim Uniwersytecie III Wieku

2

Krokusowy skwerek

przy ulicy Moniuszki, Dom Dziennego Pobytu

3

Zacienione zacisze

przy Domu Kultury "Kopernik", Klub Seniora

4

Barwne podwórko

przy ulicy Śląskiej, Koło botaniczne UTW

5

Zielone Ogrody

przy świetlicy Rodzinych Ogrodów Działkowych „Pod Pająkiem”

DZIAŁANIA	KORZYŚCI
zieleńce , skupiska drzew krzewów i pojedyncze okazy, parki/ogródki kieszonkowe, zieleń podwórek	jedno drzewo potrafi zatrzymać 300 l wody na swojej powierzchni, a w gorące lato duże drzewo potrafi wyparować ponad 265 l wody w ciągu godziny; drzewa zmniejszają siłę wiatru nawet o 70 %, zmniejszają parowanie wody o 15 -50%, zwiększają wilgotność powietrza, łagodzą susze, podtopienia i powodzie, przeciwdziałają niskiej emisji gazów w okresie grzewczym i emisji spalin z ruchu samochodowego - 1 ha zieleni pochłania w ciągu godziny 8 kg CO ₂ , pochłaniają także gazy toksyczne dla ludzi: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, ozon, tlenek węgla; roślinność również obniża temperaturę powietrza średnio o 1-2 stopnie w sąsiedztwie parków, drzewa zaciéniając duże powierzchnie ścian w budynkach łagodzą skutecznie letnie upały
rabaty, łąki kwietne , zagony kwiatowe i ziołowe, rabaty na podniesionych grządkach	retencja wód opadowych, oczyszczanie wód, poprawa jakości powietrza, siedlisko i pożytki dla zapylaczy, wartościowe produkty do kulinarnego wykorzystania
ogrody deszczowe zasilane wodą opadową z dachów, chodników lub oczka wodne zasilane deszczówką	retencja wód ok. 30-40% razy większa niż typowego trawnika, oczyszczanie wód opadowych, oczyszczanie powietrza, większe parowanie, poprawa mikroklimatu, przeciwdziałanie podtopieniom, niższe opłaty za odprowadzanie wód do kanalizacji
ogrody działkowe , ogrody przydomowe, ogrody społeczne	retencja wód opadowych, ochrona gleb, siedlisko dla wielu gatunków roślin i zwierząt, wartościowe produkty do kulinarnego wykorzystania
zielone ściany złożone z pnączy prowadzonych na kratkach, trejażach	obniżenie temperatury, retencja, mikroklimat, ponoszenie estetyki, siedlisko i źródło pożywienia dla owadów i ptaków

zielone dachy	retencja wód opadowych wynosi 50-90%, warstwa zieleni zmniejsza temperaturę dachu o ponad 50 %, tworzy korzystny mikroklimat, obniża koszty klimatyzacji o 17-79%; tworzy różnorodne warunki siedliskowe poprawiając bioróżnorodność w miastach)
nawierzchnie przepuszczalne i ekologiczne np. kratki trawnikowe, płyty ażurowe zamiast zabrukowania i zabetonowania powierzchni	poprawa retencji wód opadowych, zasilanie wód podziemnych, zwiększanie powierzchni biologicznie czynnych na osiedlu, na podwórku, na posesji, przy szkole
stawy, oczka wodne , zbiorniki wodne, cieki, miejsca podmokłe, niecki chłonne, zagłębienia terenu, sadzawki	retencja wód opadowych, poprawa mikroklimatu, bioróżnorodność, funkcje edukacyjne, społeczne, rekreacyjne

Zieleniec utworzony na bazie samosiewu

Wielogatunkowe łąki kwietne

Zielone ściany i dachy

Ogrody działkowe - enklawy przyrody

Płyty ażurowe przepuszczają wodę

Oczko wodne w przestrzeni miejskiej

Rabata skrzyniowa zasilana deszczówką

A jeśli chcesz założyć mały ogród kieszonkowy, zieleniec, ogród deszczowy na terenie miejskim to możesz:

- wystąpić do Urzędu Miasta o wskazanie przeznaczenia terenu, na którym chcesz zlokalizować inicjatywę. O przeznaczeniu terenu decyduje Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego, w którym poszczególne tereny mają przypisaną konkretną funkcję np. tereny zieleni urządzonej; jeśli właścicielem terenu jest spółdzielnia lub wspólnota mieszkaniowa to wystąpienie powinno być kierowane do tych zarządców,
- złożyć wniosek lub petycję, najlepiej podpisaną przez zainteresowanych. Do wniosku można załączyć opis i szkic proponowanych rozwiązań,
- pozyskać środki finansowe z dostępnych źródeł np. budżetu obywatelskiego, środków z grantów dla organizacji pozarządowych lub inicjatyw grup nieformalnych.

Angażujemy do działania społeczność lokalną, organizacje pozarządowe, firmy. Wspólne planowanie, a potem wykonanie działań np. nasadzenie krzewów, założenie rabaty ziołowej, łąki kwietnej czy zielonej ściany może być konkretnym działaniem dla klimatu i wspólnym świętem dla mieszkańców.

Seniorzy dla klimatu

Broszura wydana w ramach projektu „Seniorzy dla klimatu”

Opracowanie: Fundacja Ekologiczna „Zielona Akcja”

Więcej informacji na:

www.zielonaakcja.pl

 zielonaakcja

Projekt realizuje:

Fundacja Ekologiczna „Zielona Akcja” jest organizacją pożytku publicznego, która od wielu lat współpracuje z różnymi środowiskami od samorządów poprzez NGO, grupami mieszkańców, w tym seniorami i biznesem stawiając na partnerstwo i współdziałanie przy rozwiązywaniu lokalnych problemów środowiskowych.

Fundacja angażuje mieszkańców i organizacje do działań na rzecz adaptacji do zmian klimatu np. tworzenie zielonej i niebieskiej infrastruktury, sadzenie drzew, rewitalizację skwerów, oczek wodnych, tworzenie zielonych przestrzeni, wpływa na zwiększenie partycypacji obywateli w decyzjach związanych z lokalną przestrzenią, prowadzi edukację ekologiczną, czynną ochronę przyrody.

„Projekt dofinansowany ze środków Rządowego Programu Wieloletniego na Rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021–2025. Edycja 2024”

